

GORENJSKI GLAS

LETNO V. — ST. 4 — CENA DIN 6.—
KRANJ, DNE 26. JANUARJA 1952

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA GORENJSKO

Mesto Kranj - V ozadju Kamniške planine

Za izvedbo družbenega plana 1952 se bo moral boriti vsak član delovne skupnosti

Kakor po drugih delovnih kolektivih štrom naše domovine, so pričel: tudi v jesenjski železarji temeljito razpravljali o družbenem planu za leto 1952, od katerega je odvisen nadaljnji razvoj našega gospodarstva in življenjska raven vsakega delovnega človeka. Morda se posamezniki tega v celoti ne se zavedajo, toda v letosnjem letu bodo to prav gotovo spoznali. Družbeni plan za leto 1952 je posledica revolucionarnih sprememb v našem gospodarstvu, ko so pričeli naši delovni kolektivi upravljati sami svoja podjetja. Ta zavest je — kot vidimo iz prakse — mnogo večja v manjših delovnih kolektivih kot v velikih. Manjši delovni kolektivi so od ustanovitev delovskih svetov laže opazovali gospodarski razvoj svojih podjetij. Gospodarska šibkost majhnih podjetij je nujno siliла delovni kolektiv k varčevanju. V velikih gospodarskih podjetjih z več tisoč delavci pa so se tega včenoma zavedali: doslej le najzavedeni delavci, delavski sveti, upravní odbori, direktorji, vodstva obratov itd., medtem ko nekateri niso misili, da je treba racionalno gospodariti na vsakem delovnem mestu, če hočemo, da bo podjetje uspevalo in postalo še bolj gospodarsko močno, kot je. Da je to res, naj navedem nekaj primerov iz jesenjske železarne.

Lanski uspehi jesenjske železarne so bili veliki, kar je zasluga vseh požrtvovalnih članov jesenjskega delovnega kolektiva. Ta uspeh pa bi bil lahko še večji, če bi se vsak posameznik zavedal važnosti svojega dela, zase in za naše skupno gospodarstvo. Tisti, ki so stalni godnjali, da jim skupnost premoval daje, verjetno niso nikdar pomisli, da je treba stvari, ki jih potrebujemo, najprej ustvariti. Za lanskoletni uspeh jesenjske železarne se je dnevno borilo povprečno 4795 delavcev, medtem ko bi jih moralo biti po starežu dnevno na delu 5587. Vsak dan je bilo odsotnih 792 delavcev. Ce od tega odštejemo redne letne in bolezanske dopuste, vidimo, da velik odstotek odpade na neupravičene izostanke in na do tri-dnevne bolezanske dopuste. Na stotine delovnih ur je šlo v izgubo. V bodoče bo treba število izostankov skrčiti na najnižje možno število.

Opozoriti moramo tudi na štendijo z materialom. V bodoče se bo koks, ruda, staro železo in drugi material, ki ga dovažamo na Jesenice, obračunaval po novih ekonomskih cenah, ki so uradno določene. S štendijo materiala bi se dale prihraniti milijonske vsote, kar bi prav gotovo koristilo skupnosti, pa tudi vsakemu posamezniku; kajti čim več bo podjetje prihranilo na surovinah in ostalem materialu, tem večje bodo plače posameznikov. Vse te stvari bodo postale s sprejetjem družbenega plana za leto 1952 jasne vsakemu posamezniku.

Uvedba jamstva v KZ lepo napreduje

V 14 kmetijskih zadrugah kamniškega okraja so doslej že uveli 10-kratno predlog družbenega plana jesenjske železarne za leto 1952. Objasnili je nov predračun za ceno proizvoda, ki vsebuje stroške materiala za izdelavo, plače, amortizacijo in akumulacijo. Proizvodni plan, obračunan pa teh novih cenah, predstavlja vrednost brutoprodukcije jesenjske železarne. Predračun jesenjske železarne prikazuje, da bo podjetje letos kos svojim nalogam,

Domač razgovor o družbenem planu

Zadnji dan prejšnjega leta je bil po sklepku zvezne Ljudske skupščine dan v javno razpravljanje družbeni plan FLRJ za leto 1952. Prišel je praznik, ljudje so imeli več časa, pa me znanev vpraša:

„Kaj pa je to družbeni plan?“

V zadregi sem bil zaradi dveh stvari. Prvič, ker nisem vedel, kako bi mu to najbolj preprosto razložil in drugič, ker sem se spomnil, da smo o teh stvareh premalo pisali. Zato sem tudi sklemil, da bom ta-le razgovor v skrajšani obliki objavil.

„Dosedaj je bilo naše plansko gospodarstvo drugačno, kakor bo po novem,“ sem začel. Nato pa sem se spomnil, da bo najbolje, če mu na primerih razložim razliko. „Vidis, pred kakimi tremi leti sem po trgovinah zamen iknal čevlje za etroka. Nikjer jih nisem mogel dobiti. Potem sem zvedel, da tovarne otroških čevljev ne delajo, ker jih je planska komisija pozabila vpisati v plan.“

„Le kako so mogli biti tam tako pozablji?“

„Za več tisoč tovarn so planirali, za vsako do podrobnosti, zato se jih je lahko zgordilo, da so na kakšen predmet tudi pozabili. Delavci in uprave tovarn niso imeli nobene besede o tem, kakšne predmete bodo delali. O tem je odločal državni organ, planska komisija. Zato je razumljivo, da je kakšno stvar tudi napačno planirala. Do nedavna si na primer v trgovinah lahko dobil velike lonce, ne pa majhnih, ker se pa planirali velikih loncev preveč, majhnih pa premalo. En sam organ pač težko ve, katere stvari ljudje najbolj potrebujejo. A samo ta je določal, kaj bodo tovarne delate.“

„Hudiča, saj so še nam kmetom nekaj časa podrobno predpisovali, kaj moramo saditi. Trideset let se že ubijam na gruntu, bom ja bolje vedel, kaj je treba saditi, kot pa kak suh pisar za mizo!“

„Za tovarne pa je bilo to še bolj trdo in je ta način planiranja trajal do sedaj, ko je skupščina sprejela nov zakon o planskem gospodarstvu.“

„Zakaj pa tega ni storila že poprej?“

„Dokler nismo imeli dovolj blaga, da bi lahko začeli svobodno trgovino, je bil star način planiranja potreben, čeprav se pri tem ni bilo mogoče izogniti nekaterim napakam. Državni organ je določil, kaj bodo tovarne delate, je pa to blago tudi razdeljeval trgovinam, da bi bile povsed krite najnujnejše potrebe. Ko pa se je začela svobodna trgovina, bi star način planiranja oviral nadaljnji napredek proizvodnje.“

„Kako pa bo po novem?“

„Odslej bodo podjetja sama planirala, kakšne predmete bodo izdelovala in koliko poedinčnih artiklov. Ravnala se bodo pač po potrebi trga. Razumljivo je, da bodo morala tudi bolj gledati na kakovost svojih izdelkov, ker jim bo slabo blago bležalo v skladisih.“

„Torej bo nekako tako, kakor pred vajno?“

„Tako pa ne! Prej je tovarnar sam odločal, kaj in kako bo tovarna delata, sedaj pa bo o tem odločal celotni kolektiv po svojih delavskih svetih in upravnih odborih — v zadrgah pa se veda zbor zadružnikov. Tovarnar se je prej ravnal predvsem po trenutnih potrebnah trga, zato se že mnogokrat zgodilo, da je bilo sčasoma kakega blaga na trgu preveč. Zaradi prevečne proizvodnje je nastala kriza, tovarne s' zapirali, delavce pa poguli na cesto. Tako anarhije v socialistični državi ne sme biti. Zato bodo morali delovni kolektivi svoje plane sestavljati v okviru družbenega plana, ki pa ga sprejme Ljudska skupščina.“

„No, to je tisto, kar bi rad zvedel.“

„Kakšen pa bo ta družbeni plan?“

„Družbeni plan ne bo več določal proizvodnje podrobno za vsako podjetje, temveč bo le usmerjal celotno proizvodnjo z nekimi splošnimi smernicami. Tako je v predlogu družbenega plana FLRJ za I. 1952 določeno, da bo znašal celotni narodni dohodek 885 milijard dinarjev. Od tega odpade na industrijo in rudarstvo 364, na kmetijstvo 287, na gozdarstvo 25, na gradbeništvo 42 itd.“

Na republike pa je narodni dohodek do-

ločen tako: Srbska 317 milijard, Hrvatska 224, Slovenija 144, Bosna in Hercegovina 115, Makedonija 40, Črna gora 10. Da se bo ta dohodek dosegel, je v družbenem planu določeno, koliko najmanj morajo podjetja izkoristiti svoje materialne proizvodne sile. Plan tudi razdeljuje dohodek na fond plać in dohodek poedinčnih proizvajalcev, ki znaša skupaj 383 milijard dinarjev (plaće delavcev in uslužencev v socialističnem sektorju 132 milijard, osebni dohodek kmetov 242 milijard, osebni dohodek obrtnikov 9 milijard), na družbenе fonde odpade 403 milijarde (otroške dolklade 39 milijard, socialno zavarovanje 37, narodna obramba 210, ostale fonde 116), na investicije 156 milijard. Ker je v družbenem planu razdeljen narodni dohodek na potrošnjo in na to, kar bomo na novo zgradili, ker je dočelo, koliko najmanj moramo izrabljati materialna proizvodna sredstva, ne more priti do motenj v narodnem gospodarstvu.“

„Zakaj pa je družbeni plan dan v razpravljanju?“

„Zato, ker je to šele predlog. Delavski sveti, sindikalne in zadružne organizacije, organi republik pa bodo k temu predlogu dali svoje mnenje, ki ga bo skupščina upoštevala, ko bo predlog na naslednjem zasedanju uzakonila. Tako se k temu pomembnemu delu pritegnejo široke množice ljudi, kar je bistvo naše nove demokracije.“

Tako nekako sem razlagal znancu naš novi zakon o planskem upravljanju narodnega gospodarstva. Seveda sva govorila tudi o drugih zakonih, ki jih je zvezna Ljudska skupščina sprejela. O tem pa kaj prihodnji. —

V Poljanah bosta letos dva izobraževalna tečaja

Za vsa povojska leta skrbijo žene iz Poljan nad Škofjo Loko za izpopolnitve svojega znanja. Letos so pripravile kar dve gospodinjski tečaji. Prvega so zadržali že 20. tega meseca, drugi pa se bo začel 1. februarja.

Tečajnice, zlasti dekleta iz hribovskih vasi, od koder jih je bilo v tečaju največ, se zelo pohvalijo. Sprva se niso mogle zwijeti v kolektivno delo, kasneje pa jih je zajel pravi družinski duh. Zelo zadovoljne so bile s strokovno učiteljico in voditeljico tečaja Francko Miklavčičevou, ki učiteljico ročnega dela tov. Anico Demšarjevo.

Dekleta so se izpopolnjevala v gospodinjstvu, učila pa so se tudi računstva, biologije, praktičnega spisa zdravstva in lepega vedenja. Razen osnovnošolskih učiteljev in profesorjev jih je predavač tudi dr. Gregorčič, zdravnik iz Gorenje vasi, vodja splošnega izobraževanja pa je bil tov. Srečko Gostinčar, učitelj tankmajšne gimnazije.

Ob zaključku tečaja so priredila dekleta razstavo lastnih izdelkov, tombolo in veselic.

TUDI V BUKOVICI DVA IZOBRAŽEVALNA TEČAJA

Od 15. decembra 1951 obiskuje 35 žena in deklet iz Bukovščice, Nemšlj, Martin vrha in iz več drugih vasi izobraževalni tečaj v Bukovici. V želji, da bi si znanje obogatile, jim tudi dolga pot ni predloga. Ob še takoj slabenem vremenu pridejo na tečaj. Tu poslušajo predavanja iz slovenščine, zdravstva in perutinarstva, potem pa se učijo teoretično in praktično ženskega ročnega dela. Naučile so se že različnih načinov kvačkanja, sedaj pletejo, kasneje pa bodo vezle. Sadove tega poteka bo prikazala razstava ob zaključku tečaja.

S potrebnim gradivom jih oskrbuje „Tekstil-obutev“ v Ljubljani, pomaga pa jim tudi zavod za pospeševanje domačih obrti „DOM“. Po končanem tečaju pa bo imel „Dom“ od tečajnic koristi, saj bodo zanj izdelovale vezne za izvoz.

V Bukovici organizirajo še en tečaj, ki je namenjen predvsem ženam in dekletom iz lanskoletnega tečaja.

Tecajnicam želimo obilo uspehov in vstrajnosti pri premagovanju težav. Prav tako tudi požrtvovalnim predavateljem, ki po celodnevni šolskem programu žrtvujejo tudi večerne ure za izobraževanje ljudstva.

TOV. BORIS ZIHERL JE PREDAVAL V SKOFJI LOKI O DELU OZN

V petek 18. t. m. zvečer je predaval v Fizkulturnem domu v Šk. Luki predsednik Sveta za znanost in kulturo LRS tov. Boris Zihrl o svojih včasih 6. zasedanja Generalne skupščine organizacije Združenih narodov v Parizu. Obrazložil je vsa vprašanja letosnjega zasedanja OZN, posebej pa je se razpolomil jugoslovensko stališče. Poslušalci, med katerimi so bili skoraj vsi politični in kulturni delavci Škofje Loke, so zelo pozorno sledili izvajaju.

ki je doma iz naše željarske Kropne, je pretekla progo v času 49 minut in 44 sekund, Birkova pa v času 49 minut in 53 sekund.

Kamnik pozimi

njen muzej lahko sprejel lepo število gostov. Tudi bivši uršulinski samostan v Mekinjah bi se lahko preuredil v turistične namene, da ne gorovimo še o številnih drugih možnostih, če bi od-

pravo turistično mesto, polno prirodnih krasov in zanimivosti, ki jih je bogata tudi v bližnja in daljna okolica s svojimi večno lepimi Kamniškimi planinami.

Novo Kmetijsko tehnično društvo bo kranjskim zadružnikom pomagalo do še večjih uspehov

Spričo modernizacije našega kmetijstva in uporabe umetnih gnojil je izobrazba našega kmeta nujna. To so ugotovili tudi člani splošne kmetijske zadruge v Kranju, ki ji daše naokoli ni para.

Na pobudo okrajnega odbora Ljudske tehnike so zato 16. januarja ustanovili svoje kmetijsko tehnično društvo, ki naj bi organiziralo predavanja o kmetijstvu, s poiskami pa naj bi zadružniki sami ugotovili, katere vrste semen so za naše kraje najboljše, spoznavali zemljo, potrebo po umetnih gnojilih in se seznanjali z modernimi kmetijskimi stroji, ki bi prišli za te kraje v poštev.

Inženir agronomije Pavle Kump je na običnem zboru društva predložil plan dela za to leto. Društvo naj bi priredilo predavanja o živinoreji, sadjarstvu, vrtnarstvu in ustanovilo laboratorij za preizkušanje zemlje, spoznavanje umetnih gnojil, zaščitnih škropiv itd.

Upravni odbor zadruge je obljubil, da

bo društvo, kolikor bo v njegovi moći, pomagal, in mu dal na razpolago prostore za laboratorij in zemljo za pozkušno sejanje in selenjanje.

Predsednik okrajnega odbora Ljudske tehnike v Kranju pa je želel novemu društvu veliko uspeha in mu podaril električni vrtalni stroj.

Novoizvoljenemu upravnemu odboru stoji na čelu Franc Velikonja, vrtnar in ing. agronomije Pavle Kump.

IZREDEN USPEH SMUČARSKIH TEKMOVALK ANGELE KORDEŽEVE IN NADE BIRKOVE V ITALIJII

V nedeljo 20. januarja je bilo v Trbižu mednarodno smučarsko tekmovanje v teku na deset kilometrov. Angela Kordež in Nada Birkova sta na tem tekmovanju dosegli dosegli največji uspeh naših smučark. V močni mednarodni konkurenči sta osvojili prvo in drugo mesto. Tretja je bila Anna Goering (Zah. Nemčija). Zmagovalka Kordeževa,

Delavci na Viru želijo priključitev k Domžalam

Prednjem teden je imela sindikalna družnica v tovarni "Vata" na Viru občni zbor. Po pregledu dosedanja dela sindikalne organizacije in delavskega sveta so zborovalci sklenili, da bodo organizirali za dekleta, ki jih je v tovarni nad 200, gospodinjski tečaj. Za sindikalni aktiv pa bodo spet uvedli seminarje, na katerih bodo obravnavali vse gospodarska vprašanja v zvezi z novim finančnim sistemom. Tudi glede kulturnega dela so sprejeli vrsto važnih sklepov, s katerimi bodo dvigali raven domačemu kulturno-umetniškemu udruštvu.

Zborovalci so razpravljali tudi o sedanjih v bodočih upravnih enotah — občinskih ljudskih odborih. Na Viru, v Domžalah in na Dobu je v zadnjih mesecih v ospredju vprašanje, kam naj

se priključi KLO Vir: ali k Domžalam ali k Dobu. Kmetje hočejo k Dobu, delavci, ki so v večini, pa si želijo k Domžalam. Delavci v tovarni "Vata", ki jih je okoli 300, so na občnem zboru sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, da se KLO Vir priključi k občini Domžale, predvsem zaradi prometnih ozirov. Značilno je, da so prav delavci, ki prebivajo v Dobu, a ne na Viru, prvi predlagali resolucijo. Pravijo, če se bo Vir priključil k Dobu, se bo kaj kmalu izkazalo, da bi bila takšna priključitev ovira za naravni razvoj delavskih vasi Vira, Količevga in Podrečja. Tudi vse druge javne ustanove so v Domžalah, zato bi bilo neročno, če bi bil samo občinski urad v Dobu. Delavci upravičeno pričakujejo, da bodo njihove težnje upoštevane.

Janez Mlakar je dobil za 35-letnico svojega čela v delavskih organizacijah diplome.

Iz življenja družbenih organizacij

SINDIKAT METALURŠKIH DELAVEV NA JESENICAH SE ZAVEDA SVOJIH NALOG

V nedeljo, 20. januarja, je bila v Fizkulturnem domu na Jesenicah skupščina tovarniškega odbora sindikata metalurških delavcev. Poročila predsednika in tajnika so obravnavala dosedanje delo sindikalnih organizacij jeseniške železarne. Tudi diskustija je bila plovdiva, tako da je tovarniški Jaka Kvas, predsednik Sindikata metalurgov Slovenije, z odobravjanjem priznal, da je sindikalna podružnica na Jesenicah napravila letos v primerjavi s prejšnjimi leti velik korak naprej.

Delegatje so navdušeno pozdravili tov. Janeza Mlakarja in mu v priznanje za njegovo 35-letno revolucionarno delo v delavskih organizacijah podarili diploma.

Zelo zanimiva je bila diskusija tov. Ropreta, ki je razpravljal o proizvodnji, o dobrih in šibkih straneh dela delovnega kolektiva pri samoupravljanju podjetja ter o novem družbenem planu za leto 1952.

Nadalje je diskusija obravnavala vprašanje socialnega zavarovanja, zdravstveno in varnostno zaščito dela, o izobrazbi učencev metalurške šole, o delu delavskega sveta in upravnega odbora itd.

Ob zaključku je skupščina sklenila, da se bodo delavci jeseniške železarne borili za družbeni in lastni plan podjetja zavestvo, da sami upravljajo podjetje. To zavest bo treba dvigniti v slehernem članu želczarskega delovne-

ga kolektiva. Te zavesti pa ni moči digniti z raznimi gesli, ampak le z izobraževalnim delom, da bo sleherni član delovnega kolektiva spoznal vsebino naše ekonomike in se na ta način pripravi, da je družba, ki jo ustvarja, pravčna za vse delovne ljudi.

Sindikat metalurgov, ki šteje 97 odstotkov celotnega kolektiva jeseniške železarne, bo ostal tudi v bodoče do skrajnosti zvest izročilom ljudske revolucije in se bo boril proti vsem nosilcem kontarrevolucionarnega delovanja ter jih izčirtl iz svoje srede.

Delo delavskega sveta in upravnega odbora podjetja naj bi se izboljšalo v tem, da bi člani DS in UO prenašali vse sklepe na slednjega člena delovnega kolektiva. Delo DS in UO, pa tudi sindikat, naj se v bodoče ne omejuje samo na podjetje, ampak naj poseže v vse večji meri kot doslej na področje vsega mesta in okraja. Da je to svojonalogo sindikat tudi že doslej opravljal, potrjuje 2700 njegovih članov, ki delujejo kot voljeni predstavniki v raznih množičnih, družbenih, kulturnih, političnih in drugih organizacijah na terenu. Mnogi pa so tudi organi ljudske oblasti. Zlasti poslednji bi morali delovati v interesu jeseniškega delavca in s pospeševanjem gradenj komunalnih, stanovanjskih in drugih objektov dvigati družbeno raven jeseniškega mesta.

S skupščine so poslali pozdravni rezoluciji Centru Inemu odboru Sindikata metalurgov Jugoslavije, Centralnemu svetu ZSJ, Republiškemu svetu ZS Slovenije ter narodnemu heroju Janku Rudolfu.

Film: PARMSKA KARTUZIJA

(Francoski film po Stendhalovem romanu)

OB PRILIKI PREDVAJANJ V KINOMATOGRAFIH NA GORENJSKEM

Na mendarodnem festivalu v Locarnu 1948. l. je francosko proizvodnjo zastopal film Parmska kartuzija, ki je doslej na evropski celiini najobsežnejše filmsko delo. Četudi je film nastal pod žgočim italijanskim soncem, ob sodelovanju francosko-italijanske filmske družbe in s francoskimi kakor z italijanskimi igralci, ga nenavadno močno preveva francoski "esprit", tista razumska koncepcija, ki že sama po sebi pomeni prijetno izjemnost sodobnega filma. Nenavadno natančne preprave za film so trajale eno leto. Ali so bile nemarne?

Ko je film nastopil svojo zmagovalno pot v svet, so bile vse pariske dvorane nabito polne brez posebnih oglasov in reklamnih trikov. Stendhalov avtorstvo romana, po katerem so priredili scenarij in blesteče ime režisera Chrištiana Jauqua, sta bili dovolj močno jamstvo za uspeh filma. Kako pa se je tvegan in dokaj težaven trud režisera in scenaristov posrečil, je že francoska filmska kritika takoj po prvih predstavah spregovorila precej protišlovo.

V očeh "stendhalistov" se močno filmska adaptacija iznemerga naravni nesmrtnega pisateljevega dela. Stendhal (njegovo pravo ime je Henri Beyle, rojen 1783 in umrl 1842, ki je bil nekaj časa tudi konzul v Trstu) spada med literate, ki so začeli kazati hrbet romantični, pretrhanemu poudarjanju čustvenega življenja in fantaziji. Med svoje

GOSPODARSTVO

TRŽNE CENE V KRAJNU OD 14. DO 22. I. 1952

Artikel	trg. dñz.	posestev	zadrž.	sklad	soc. trg.	podjetja	privatni sektor
Fižol	35	36	35	30-50			
Surovo maslo	—	420	420	400			
Jaje	14-15	—	16	12-16			
Ješprenj	—	40	—	60-65			
Kaša	—	45	50	60-65			
Moka s.d.	—	—	—	65			
Suha slanina	—	—	—	350			
Svinj. meso suho	—	—	—	180-350			
Zejje v glavah	—	—	—	18-20			
Zejje kislo	28	—	25	25-30			
Repa kisla	14	—	—	15			
Orehi celi	—	—	—	120			
Cebula	55	50-55	—	50			
Cesen	110	110	—	150			
Jabolka	35	—	30	35			
Krompir	—	—	10	12-14			
Meso goveje	120	—	120	—			
Vino, 7 del.	50	—	—	—			
Moka bela	85	80	—	—			
Solata encliv.	50	35	—	—			
Sunkarica	250	250	—	—			
Klobase	45	45	—	—			
Salama pariška	200	190	—	—			
Sir	—	360	320	—			
Marmelada	100	—	105	—			
Med	270	—	280	—			
Jetnri sir	200	—	—	—			
Paradižniki	90 in 145	—	—	—			
Crna redkev	8	—	—	—			
Vložena paprika	45	—	—	—			
Vlož. kumarice	60	—	—	—			
Korenček jed.	10	—	—	—			
Salama nav.	—	140	—	—			
Hrenovke	—	18	—	—			
Koruz. moka, krmilna	—	8	—	—			

CENE NEKATERIH ZIVIL V KAMNIKU

Mleko din 23.—, meso din 130.—, ajdova moka din 70.—, bela moka din 75.—, ješprenj din 50.—, krompir din 12.—, cebula din 55.—, cesen din 140.—, fižol din 35.—, redkev din 12.—, köruta v zrnu din 20.—.

ALI SO MISLILI STRAŽSKI ZADRUŽNIKI PRI OBRAČUNAVANJU DELOVNEGA DNE NEKOLIKO DALJE

"Slovenski poročevalci" je 19. januarja 1952 objavil daljše poročilo o letnem občnem zboru stražnika kmečke delovne zadruge. Ponavljanje istega čez teden dni bi bilo odveč. Upamo pa, da ne bo odveč, če zapisemo svoje primopobe k razdelitvi čistega dobička.

Zadružna je imela letos pet milijonov čistega dobička. Od tega je porabilo za izplačilo delovnih dni okoli 3 milijone ali 58 odstotkov, za investicije je v tekočem letu namenila samo pol milijona, za obratna sredstva, ki pa naj služijo predvsem za mesečna izplačila pa samo 700.000 din.

Prav in edino pravilno je, da so zadružniki plačani pošteno po efektu dela ali po storilnosti, kakor je plačan naš delavec, vendar, ali se nam ne zdi, da je plačilo za delovni dan previško?

Pomislmo, da ima večina zadružnikov še ohnišča, ki jim nedvomno tudi prinašajo dohodek, ali vsaj večji del živil. Mar ne bi bilo bolj pametno, najprej okrepliti zadružne sklene in si s tem zagotoviti dovolj modernih kmetijskih strojev za mehanizacijo kmetijstva, hkrati pa vse potrebne investicije? Od tega bi tudi zadružniki že čez eno ali dve leti mnogo več kakor od letnih visokih izplačil posameznikom. Za okrepitev zadruge kot gospodarske celote gre, na to pa so stražni zadružniki pot premalo mislili!

ARONDACIJA ZADRUŽNE ZEMLJE V KAMNIKEM OKRAJU LEO NAPREDUJE

V začetku januarja se je v zadružnem domu v Komendi sestal okrajni zadružni svet, na katerem so razpravljali o zadružnem gospodarstvu. Govorili so predvsem o zaključnih delih v zadružah leta 1951, pa tudi o gospodarskih računih zadruž za leto 1952 ter o arondaci (zadržitvi) zemljišč. Glede arondacije je zasedanje pokazalo, da večina zadružnikov pravilno in dobro razumeva zadružno poslavovanje kazinske uprave kritiziramo. Menimo, da bi bil že skrajni čas, da nadzorni odbor meni razščišča vroke slabih hrani. Prav so med drugim sklenili, naj bi okrajno poverjene za kmetijstvo sklicalo poseben stanek, na katerem naj bi strokovnjaki pojasnili še vse nerazčiščene pojme.

V zvezi z omenjenim sklepom je bil tak stanek zadružnikov 8. jan. t.l. na katerega so poslale svoje zastopnike vse zadruge kamniškega okraja, razen KZD Trzin in KZD Zagor. Navzoči pa so ugotovili, da se se nekatere zadruge na arondacijo kar dobro pripravile. V glavnem je treba določiti, le še bonitetne razrede in se sporazumi s privavniki, katerim bo treba dati v zameno razščišča vroke slabih hrani. Prav tako je bilo načelo na 2300 na 2500 din brez zajtrka in brez kruha, ki smo ga prej dobivali pri kosišu in večerji. Kot primer naj navedem naš jedilni list, ki se že ves mesec vrsti dan za dnem: slan krompir, polenta, kislo zejje, kisla repa in staro ter trdo meso. Abonentje-delavci se sprašujemo, če se uprava restavracije zaveda našega dela, ki zahteva močno in tečno hrano. Delavci tudi vedo, da so se masti in še nekateri drugi prehrambeni artikli pocenili in zato niti čudnega, če slabno poslovanje kazinske uprave kritiziramo. Menimo, da bi bil že skrajni čas, da nadzorni odbor meni razščišča vroke slabih hrani. Prav tako je bilo načelo na 2300 na 2500 din brez zajtrka in brez kruha, ki smo ga prej dobivali pri kosišu in večerji. Kot primer naj navedem naš jedilni list, ki se že ves mesec vrsti dan za dnem: slan krompir, polenta, kislo zejje, kisla repa in staro ter trdo meso. Abonentje-delavci se sprašujemo, če se uprava restavracije zaveda našega dela, ki zahteva močno in tečno hrano. Delavci tudi vedo, da so se masti in še nekateri drugi prehrambeni artikli pocenili in zato niti čudnega, če slabno poslovanje kazinske uprave kritiziramo. Menimo, da bi bil že skrajni čas, da nadzorni odbor meni razščišča vroke slabih hrani. Prav tako je bilo načelo na 2300 na 2500 din brez zajtrka in brez kruha, ki smo ga prej dobivali pri kosišu in večerji. Kot primer naj navedem naš jedilni list, ki se že ves mesec vrsti dan za dnem: slan krompir, polenta, kislo zejje, kisla repa in staro ter trdo meso. Abonentje-delavci se sprašujemo, če se uprava restavracije zaveda našega dela, ki zahteva močno in tečno hrano. Delavci tudi vedo, da so se masti in še nekateri drugi prehrambeni artikli pocenili in zato niti čudnega, če slabno poslovanje kazinske uprave kritiziramo. Menimo, da bi bil že skrajni čas, da nadzorni odbor meni razščišča vroke slabih hrani. Prav tako je bilo načelo na 2300 na 2500 din brez zajtrka in brez kruha, ki smo ga prej dobivali pri kosišu in večerji. Kot primer naj navedem naš jedilni list, ki se že ves mesec vr

DOMA . . .

OBČNI ZBOR AVTO-MOTO DRUŠTVA V KAMNIKU

Pred kratkim so delavci remontnega podjetja v Kamniku, ko so Pod Skalco ob Nevljici kopali temelje za postavitev čističnih naprav pri letnem mestnem kopalnišču, naleteli na novo odkritje mamuta. Našli so ogromno mamutovo glavo, ki so jo shranili za muzej, katerega ustanavljajo v Kamniku. Ob Nevljici so že pred tem našli veliko mamutovih ostankov.

LANSKI OBRAČUN DELA ORGANIZACIJE ZVEZE BORCEV V RADOVLIJSKEM OKRAJU

Zveza borcev NOV radovljškega okraja je lani dosegla lepe uspehe. Delo se je razmahnilo zlasti v času šestmesečnega tekmovanja v počasnosti desetletnice JLA. V tem času so ustanovili nove odbore v Gozdu, Zasipu - Podhomu in v Mošnjah. Organizacije so narasle tudi po številu članstva. Vanje so sprejeli 376 novih članov.

Med drugim so ob prilici desetletnice ustanovitve Cankarjeve čete organizirali dva večja partizanska tabora pod Stolom in v Bohinju. Obnovili so tudi tehniko v Dragi in odkrili več spomenikov in spominskih plošč v spomin padlim tovaršem.

Svojem žrtvam fašističnega terorja je okrajni odbor Zveze borcev podelil 1121 spomenik. Veliko število bivših partizanskih borcev pa je ob desetletnici JLA prejelo različna odlikovanja za svoje zasluge v času narodnoosvobodilne vojske.

Veliko skrb so posvečale organizacije ZB izvenarmadni vzgoji s pripravljanjem partizanskih pohodov in ustanavljanju strelkih družin. Največ partizanskih pohodov je bilo ob desetletnici vstaje slovenskega ljudstva. V teh akcijah je sodelovalo okrog 6000 ljudi. Razen že ustanovljenih strelkih družin so lani ustanovili še šest novih. Da bi v izvenarmadni vzgoji dosegli še večje uspehe, so konec lanskega leta navdušili športnike za tekmovanje za pokal narodnega heroja Staneta Zagaria.

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO V VELESOVEM DOSEG A LEPE USPEHE

Med šestmesečnim tekmovanjem za 10-letnico JLA se je prostovoljno gasilsko društvo v Velesovem močno okreplilo. Ustanovilo je ženski odsek, pridobil lepo število novih članov, izvezelo vse mladince in organiziralo dva tečajev. Priredilo je partizanske pohode v Cerklije, na Stepanjo goro in na Višoko. Da bi se gasilci izpopolnili v strejanju, so organizirali tudi strelski voje. Za te in vrsto drugih uspehov so velesovski gasilci dobili ob koncu tekmovanja zaslужeno priznanje: v republiškem miliju so zasedli med gasilskimi društvami tretje mesto. Gasilska zveza Slovenije jih je za to nagradila z 18 paradičnimi in devetimi delovnimi oblikami ter devetimi pari čevljev. K proslavi velikega in pomembnega dogodka so prišli tudi zastopniki republike in okrajne gasilske zveze ter močna zastopstva vseh gasilskih društev v okolici.

TEDEN SLEPIH V KAMNIKEM OKRAJU

Združenje slepih v Kamniku je prvič predstavilo svojega obstoja organiziralo in primočno proslavilo Teden slepih. V Kamniku so razstavili izdelke pleternice delavnice slepih, ki je pod njihovo upravo, slike in knjige, pisane s pisanovo Braille, katerega 100-letnico rojstva smo praznovali te dni. V Kamniku je imel predstavnik okrajnega odbora Rdečega križa tov. Avgust Čermelj uspel predavanje o Tednu slepih. Predavanja so bila tudi v solah in večjih središčih kraja.

Za zaključek Tedna slepih je SKUD Domžale priredil akademijo, na kateri je govoril dr. Janežič, nastopili pa so: godba, pevci, harmonikarji in tamburasi. V kinodvoranah okraja pa so v kolosti slepih predvajali filme.

čeno pokazati na vse one, ki stope ob strani in reči: "Niste nas znali navdušiti, niste nas znali poiskati in nas osvojiti za delo na odrskih deskah. Vaša nedelavnost je vzrok našemu nezanimanju za kulturno-umetničko delo. Ne zgrajte se torej nad nam!" — Je na to boleče dejstvo v Luki že kdo po misli?

IGRALSKA DRUŽINA Z MARTIN VRHA JE GOSTOVALA NA TREBILI

V nedeljo 20. januarja je gostovala na Trebiji mlada igralska družina z Martin vrha. Uprorila je veselioigr Tisočak v televizioni.

Tovariš Jakob Ušeničnik, bivši šolski upravitelj na Martin vrhu in sedanjem šolskem upravitelju na Trebiji je v polno zasedeni dvorani še pred igro pozdravil goste, nato pa na navzočim na kratko organiziralo zavetje naprednih ljudi na Martin vrhu.

Z uprizoritvijo so igralci dokazali vključi svoji mladost lepe igralske sposobnosti. Hvale vredno je tudi, da se niso ustrašili na novo zapadlega sneg in naporne poti preko hribov. Da žanje igralci z Martin vrha uspehe, gre priznanje tov. Ušeničniku, ki je igralsko družino ustanovil in vodil.

Trebinci upamo, da bo s pomočjo tov. Ušeničnika pri nas kulturno prosvetno delo spet oživelj, saj imamo IZUD in v njem precej dobrih in sposobnih igralcev in drugih aktivnih članov, ki pa zaradi slabega vodstva v drugih razlogov že leto dni niso delali.

Orkester, godba na pihala in vokalni kvinteti SKUD "Oton Župančič" iz Žirov bodo v nedeljo koncertirali v Rovtah, kjer je društvo že večkrat gostovalo.

Partizani odklanjajo „Strah in pogum“

Prah, ki ga je dvignila knjiga „Strah in pogum“ se je dvignil visoko nad običajno paberkanje o literaturi. Debat se prodre do ljudi, ki od časa do časa vzamejo v roko orumenel zvezek „Slovenski večernic“ in ga prebranega brez sleherne pripombe oddože. Med delaveci in bivšimi partizani pa so često razpravljanja o knjigi burna. Prerekana o „Strahu in pogumu“ segajo do tja, kjer je običajne bralce silno slabo zanimalo, kdo je pisatelj njihovega čitalca. Se več: debat se udeležujejo celo ljudje, ki nikdar nič ne berejo in ki niti v narodno-osvobodilni borbi niso sodelovali.

Ime Kocbek se je po zaslugu knjige „Strah in pogum“ bliskovito razširilo po deželi. Povsed je znamo, saj že v najakotnejših vseh sprejemajo reslice proti njemu.

Vem, da mnogi podpisniki resolucij knjige niso prebrali. Kljub temu so s svojim podpisom potrdili, da so proti napadnemu prikazovanju borbe našega naroda za osvoboditev. Ne dovolimo, da

bi kdorkoli omalovaževel naše napore in jih slika z lažnimi barvami.

Zanimalo me je predvsem, kako so dejstvo najpreprostejši ljudje o takšnem prikazovanju naše borbe, kakršnega je zastavil Kocbek. Na to vprašanje ni težko odgovoriti. Ko sem prisluhnih ljudem, sem ugotovil, da so na svoje veliko dejanje iz nedavne preteklosti upravljeno ponosni. Da so popolnoma enotni v sodbi o teh rečeh in da so silno tenkočutni. Svojo sodbo sem popolnoma strnil s sodbo skupine delavcev, bivših borcev. Slišal sem jih na vlagu, ko so debatirali o knjigi. Sodili so s tisto preprosto resničnostjo, ki je morda najresnejša. Zaključki njihovih misli o stvari so približno takile:

„Črnih orhidej“ ne poznamo. Ne vemo, kakšne so. Če so se gestapovke parfumirale s parfemom njihovega duha, nam je ta duh nagnesen že zato, ker je gestapovski.

Krvilo smo mi vedno dokončno ocenili. Nikoli nismo puščali doma in klobanja. Kdor je bil izdajalec, je bil

izdajalec. Krv je bil. O tem nismo dvomili. Kot izdajalec mu je veljal ves naš gnev. Zato nismo čustovali z njim. Pri vsem tem nam je bilo prav malo mar, ali je izdajalec lep v obraz, ali je morda to zala ženska.

Izdajalec so ubijali tisti, ki so čutili največ gneva da njih. Tisti, katerim so preselili starše, ustrelili brata, razmislili sin, požgali dom. Nihče ne more trditi, da v teh ljudeh ni bilo dovolj divjeje do najpodlejših okupatorjevih hlapcev. Da je bilo za obračun pripravljenih borcev vedno dovelj, so skrbeli izdajaleci sami. Zato k obračunavani n' ni bilo potrebné nikoli nikogar si hiti. O medicinah in zdravnikih tu ne more biti niti govora.

Tudi nekateri partizani so verovali. Morda se je zgodil osamljen slučaj, da se je želel kateri izmed teh pred smrtno spovedati. Tak slučaj je bil redkost, pa je bilo docela nemogoče, da bi zavesten borec prosil in rotil za odvizo svojega lastnega izdajalca. Izdajalec ne bi prosil za odvizo nihče od teh, ki so bili v gozdovih, saj jih je ogromna včina bila v gozdovih tudi zato, ker so se borili tudi za duhovno svobodo.

Tako se menijo marsikje in tako najpreprostejše ocenjevanje naših velikih naporov pomeni več, kakor bodo pomenuje vse resolucije proti Kocbeku. Ob vseh teh debatih pa je med ljudmi prav ob Kocbeckovi knjigi zrasla velika želja, da bi se našli pisci, ki bi umetniško prepričljivo ohranili vso veličino borbe in naporov za osvoboditev.

... IN PO SVETU

Organizacija Združenih narodov

V političnem odboru so zahodne veliese predlagale, naj se spremeni sovjetski predlog o razorozitvi, ki ga je Višinski predlagal Generalni skupščini OZN, izroči novi komisiji OZN za razorozitve, ki jo sestavljajo člani 12 držav, med katerimi je tudi Jugoslavija.

V posebnem političnem odboru se je nadaljevala razprava o palestinskom vprašanju, skrbstveni odbor pa je obravnaval francoško-brazilske resolucije, ki zahteva odpravo pretepanja domačinov, do česar še vedno prihaja na ozemljih, ki so pod skrbstvom posameznih držav.

V generalni skupščini OZN je zadnjo soboto zavrnila sovjetska resolucija, ki zahteva, naj bi Združeni narodi razglasili Atlantski pakt za napadalen, in da je njegovo članstvo nezdržljivo s članstvom Združenih narodov. Proti tej resoluciji se je izrazilo 45 članov, zanjo 5 članov sovjetskega bloka, glasovanja pa se je vzdralo 10 članov OZN.

Francija

Vladna kriza, ki je pretresala Francijo petnajst dni, je bila te dni končana. Novo vlado je sestavil radikalni socialist Edgar Faure. V novi vladi ima republikansko gibanje 8, radikalni 7, Plevenova skupina 3, kmečka stranka 2 in neodvisni 6 portfeljev. Robert Schuman je obdržal resor zunanjega ministra, George Bidault pa resor obrambnega ministra.

Avtrija

V soboto zvečer je imel avstrijski kancler dr. Leopold Figl govor po radiu in v zvezi s sestankom namestnikov zunanjih ministrov štirih velikih. Med drugim je izjavil, da ni nikakršne moralne pravice, ki bi opravljene odrekle razpravo o razpolaganju z Avstrijo. Figl je opozoril na stališče Sovjetske zveze in izrazil upanje, da bodo tisti, ki so doslej trdovratno zavzemali odklonilno stališče, spremenili svoje mnenje in omogočili izdelavo mirovne pogodbe z Avstrijo. Ce se to ne bo zgodilo, je priporabil dr. Figl, se bo morala Avstrija obrniti na višji forum in protestirati proti uporabi sile nasproti nezaščiteni povojski razmeri.

Italija

Italija ponovno krši določila mirovne pogodbe in izvaja nov val pritiska na Slovence. V Beneški Sloveniji izvajajo pritisk na tiste slovenske starše, ki so vpisali svoje otroke v slovensko srednjo šolo v Gorici. Groze jim, da ne bodo mogli dobiti zaposlitve v Benečiji in da se bodo morali izseliti, če bodo otroci nadaljevali šolanje v slovenskih šolah. V Krmnu so italijanske oblasti zaprljale slovensko šolo, čeprav jo obiskuje 25 slovenskih otrok. Tako ravnanje italijanskih oblasti vzbuja v vsakem zavetnem Slovencu ogroženje in protest.

Anglija

Kot je zvedel agencija Reuter, bo Bevanovo krilo laburistične stranke ostro grajalo Churchillov sporazum s Trumanom, po katerem bodo bombardirana oporišča v Mandžuriji, ako bo Kitajska sklenila, nato pa kršila pogodbo o premirju na Koreji. Bevanovi pristaši so vzdriali resor zunanjega ministra, George Bidault pa resor obrambnega ministra.

Egipt

Egiptovska vlada je izročila britanskemu veleposlaniku noto, v kateri protestira proti nečloveškemu ravnanju z ujetimi egipčanskimi gverilci. Po mnenju egipčanske vlade se mora ženevska konvencija iz leta 1949, po kateri je treba ravnati z ujetimi pripadniki organizirane odporniške gibanje ravno takoj kakor z vojnimi ujetniki, uveljaviti tudi v sedanjem položaju ob Sueškem prekopu.

V nedeljo popoldan so britanske čete po naročilu generala Erskina zasedle arabski del Ismailije.

Koreja

Pogajanja o premirju v Pan Mun Ju-nu so še vedno brtezuspešna. Združeno poveljstvo je dalo nove predloge za izmenjanje vojnih ujetnikov. Novi predlogi vnašajo spremembo prejšnjih predlogov v toliko, da se načelo prostega odločanja ujetnikov o repatriaciji razširi na vse ujetnike in da ne veja samo za tiste, ki so bili pravno doloceni. Razen tega naj se revidira tudi zahteva Združenega poveljstva o izmenjavi enakega števila severnokorejskih ujetnikov, ki so v Severni Koreji in ki bi bili radi repatriirani.

Zahodna Nemčija

Bonnki parlament je 10. januarja ratificiral Schumanov načrt. Ratifikacijo je potrdile 233 poslancev, proti jih je glasovalo 144, štirje pa so se glasovanja vzdriali. Za načrt so glasovali poslanci vladne koalicije, proti pa poslanci socialno-demokratske stranke, komunistične partije in še nekaterih manjših skupin.

Anglija

Kot je zvedel agencija Reuter, bo Bevanovo krilo laburistične stranke ostro grajalo Churchillov sporazum s Trumanom, po katerem bodo bombardirana oporišča v Mandžuriji, ako bo Kitajska sklenila, nato pa kršila pogodbo o premirju na Koreji. Bevanovi pristaši so vzdriali resor zunanjega ministra, George Bidault pa resor obrambnega ministra.

Desno krilo laburistične stranke — kot zgleda — pa se bo vzdrialo sicerega napada na konservativce, dokler se ne bo natančno zvedelo, v kaj je Churchill privolil v sporazumu s Trumanom.

Mihail Perko iz Kriz obhaja te dni devetdesetletnico. Zavednemu državljanu, ki je žrtvoval sina med osvobodilno vojno, sam pa je vester član invalidske organizacije, h pomembnemu jubileju iskreno čestitamo!

ža cavedrila

AMERIŠKA REKLAMA

Cez noč so se pojavili v New Yorku veliki reklamni letaki s sliko Charla Chaplina in pojasnilom:

„Charlie Chaplin nosi klobuke naše tovarne.“

Naslednji dan so zagledali ljudje pod temi letaki druge, ki jih je dalo nalepit konkurčno podjetje. Samo ta le stavki je bil na njih:

„Zato se mi tudi ves svet smeje.“

TEHTEN RAZLOG

„Zakaj pa vaša žena ne hodi več v hrube?“

„Samo zaradi odmeva. Ne prenese, da ne bi imela zadnje besede.“

SKOTSKA

Mac Flipp se vozi z avtobusom. S seboj ima velik zabol. pride sprednji in zahteva penny za Maca in dva za zabol. Tedaj Mac naglo odpre zabol in vyzklikne: „Žena hitro ven. Brez zabolja je cenej!“

četka. Toda naše pričakovanje se je razblinilo, poslušali smo nova imena in nove želje in novo

